

Üzgöranlik bilməyən Füzuli Əsgərli

*Füzuli Əsgərli də
Getdi həyatdan.
Bir ay...
Üç ay...
Lap beş ay...
Uzağı bir il olsun,
Min ilin ölüsü tək
Çıxar yaddan.*

Tanışlığımızın illərlə olması-
na baxmayaraq qəlbimə mehri
düşmüş, düzlüyü, sözübütövlü-
yü ilə seçilən və haqq adamı kimi
görüb tanıdığım Füzuli Əs-
gərlinin ölüm xəbərini eşidəndə
bu misralar ürəyimdən qopub
gələn təəssüfüm oldu. Gözümün
qabağına Pedaqoji universitetdə
uşaq yazıçıları ilə təşkil edib,
apardığı görüşlər gəldi, müxtəlif
tədbirlərdə çiyin-çiyinə oturdur-
ğumuzu xatırladım, son dəfə
bizdə - Zahid Xəlilə bir süfrə
başına yığışmağımız yadıma
düşdü... Ruhumu narahatlıq bü-
rüdü. Göz açıb gördüm ki, Füzuli
Əsgərli də yoxdu artıq...

Təbii ki, fiziki ölümünə qo-
vuşan Füzuli müəllimin zəkası
hələ on illərlə onu ölməyə qoy-
mayacaq. Axı o, alim idi, tərçü-
məçi idi, müəllim idi. Dərslilər
müəllifi və tərçüməçi kimi hə-
yatdan yapışb qalmağa neçə-ne-
çə əltutacağı vardı. Tələbələrini
hələ uzun müddət onu xatırlə-
rində yaşadacaq. Füzuli müəlli-
min ölümü ürəyimizə dağ çəksə
də, mənfur Covid qadağasına
uyğun onu son mənzilə yola sala
bilməsək də, təsəllimiz də oldu.

Orta məktəbdə oxuyanda

*kəndimizdə məktəb kitabxa-
nası vardı, kitablar içində eş-
lənmək olardı işim. Həmişə də
kitabı açan kimi onun redakto-
runun adına baxardım. Bir im-
za təkrar-təkrar qarşıma çıxardı
-İ. Soltan. İsmayıl adlı bu re-
daktorun dünyada necə xoşbəxt
olduğunu düşünür və redaktor
olmaq arzusu bir an da xəyalım-
dan o yana getmirdi. Sonralar
özüm də nəşriyyat redaktoru ol-
dum və bu cəfəkeş işin mərhum
İsmayıl Soltana hansı məsuliyyət
və ağırlıq bahasına başa gəl-
diyini gördüm.*

Füzuli müəllim də uşaqılıq
çağlarından kitab aşığı olmuşdu.
Danışdı ki, kitabxanaçı şübhə
eləyirdi oxumağıma. Xeyli sual-
cavabdan sonra sayından artıq
kitab verirdi mənə evdə oxuma-
ğa. Hətta Bakıdan Masallıya gə-
lən kitabxana üzrə nümayəndə-
lər də mənim oxumağımla mara-
qlanıb, yaşından böyük kitab-
ları mütaliə etdiyimi bilib, sor-
ğu-suala çəkmişdilər mənə.

Bəli, elmlə, təhsillə, bədii
ədəbiyyatla maraqlı adamlar on-
larla kitabları açıb oxuyanda
məhz "Füzuli Əsgərli" imzasına
rast gəlib, mən İ.Soltanı xatırla-
yan kimi onlar da xəyallarında
dərslilik müəllifi kimi, tərçüməçi
kimi, redaktor kimi Füzuli müəlli-
mi yada salacaqlar.

Hətta çoxları üçün o, diri ola-
caq, yaşarı olacaq, xoşbəxt ola-
caq.

Füzuli Əsgərli son dərəcə iş-
güzar alim idi. Baxmayaraq ki,
xəstələnmişdi, bir an da yaradı-
cılığından aralı düşmürdü. Hətta
bu ərəfədə Zahid müəllimə və
mənə zəng eləyib Belarusa
nəşr ediləcək antologiya barədə
şad xəbər vermişdi. Mən də on-
layn qonaqlığa vədəsini boyun ol-
muşdum. Özünəməxsus - siya-
sətdən kənar kəndli gülüşüylə
cavab vermişdi mənə. Sonra da:

*-Oğlum tutulmuşdu, sağaldı.
Heç bizə də gəlib-getmirdi, de-
yən ki, ondan keçib mənə. Har-
dansa məni də tutdu bu yara-
maz xəstəlik.*

*-Zahid müəllim bilir? - So-
ruşmuşdum.*

-Yox, deməmişəm, - demişdi.

Sonra mən Zahid müəllimə
dedim. O da zəng eləmişdi. Gü-
naşırı zəng eləyirdim Füzuli
müəllimə:

-Necəsiniz, Füzuli müəllim?

*-Belə, pis deyiləm, evdən xəstə-
təxanaya keçirdilər məni.*

-Hansıdasınız?

-Fövqəladə.

-Necədi?

*-Çox yaxşı baxırlar, sağ ol-
sunlar.*

İki gün sonra zəng eləyəndə
qaraxəbər telefon "Bu nömrəyə
zəng çatmır!" deyəndə dalağım
sancdı. Bir müddət əvvəl şair
dostum Tariyel Ümid də xəstə-
lənməmişdi, o da xəstəxanadan çı-
xacağını demişdi. Sonra günlərlə
zəng eləmişdim - "bu nömrəyə
zəng çatmır." Axırda axtarıb qar-
daşını tapdım, o da Tariyelin oğ-
lu Bəxtiyarın telefon nömrəsini
yolladı mənə. Danışdıq. Şükr
Allaha ki, salamat olduğunu de-
di, amma üzülüb, dedi Bəxti-
yar... Rahat oldum...

İndi də Füzuli müəllimin te-
lefonu qara kağızla qarşılayırdı
mənə. Götürüb Zahid Xəlilə
zəng elədim. O da bərk narahət
oldu.

Yadımdadı, yanvarın 6-sı idi.

*Türkiyəyə - Yaşar bəyə uşaq
ədəbiyyatı ilə bağlı tədqiqat əsə-
ri lazım idi. Mən Füzuli müəlli-
mə zəng elədim. Dedi, evə zəng
edərəm qızım faylı yollayar sə-
nə. Doğrudan da çox keçmədi
faylı poçtuma daxil oldu. Mən
həmin dərsliyin elektron versiyasını
yolladım alim dostumuza...*

Dediyim kimi, sonralar əlaqə
kəsildi Füzuli müəllimlə. Bir
gün də Zahid müəllimin uzun
zəngindən hiss elədim ki, nəşə
xeyir-xəbərlilik deyil bu çağırış.

-Eşitdin də Füzulini?!

-Yoox, nədi ki?!

*-Rəhmətə gedib!
-Nə danışsınız?!*

-Həəə...

Elə bil başıma bir qazan qay-
nar su tökdülər. Fikir məni gö-
türdü.

Füzuli Əsgərli bu şəhərin burulğanında

öz kəndli simasını qoruyub
saxlaya bilmişdi. Lazımı mə-
qamda - tənqidi tənqid yerində,
tərif tərif anında dilinə gətirmə-
miş olmazdı. Haqsızlığa, nahaq
danışığa öz rəyini mütləq bildi-
rirdi. Bir dəfə uşaq musiqi kitabı-
yla bağlı hansısa qurama bir
təşkilat tədbir keçirirmiş, Zahid
müəllimlə Füzuli müəllim də or-

da iştirak edirmiş. Onu da deyim
ki, bir dəfə ora mənə də çağır-
mışdılar. Rəhmətlik İlyas Tap-
dıq da ordaydı. Münsiflər heyəti
seçdilər və məlum oldu ki, he-
yətdə şairin-nəsrin nə olduğunu
bilməyən bir qadın, həmçinin
uşaq ədəbiyyatından kənar bir
şair münsiflərin içində düşüb. Bu,
İlyas müəllimə necə təsir etmiş-
disə, hirsələ etirazımı bildirdi ki,
axı filankəs uşaq şairi deyil...

Bəli, bu təşkilat indi də mah-
nı toplusunu müzakirəyə çıxarı-
bmış. Kitabı biri tərifləyir, biri
təqdir edir, söz Füzuli müəllimə
veriləndə, bir-iki sualla bu eybəcər
kitabın paxırını açıb qoyur
ortalığa:

*-Xanım, bu kitabda toyuqların
rınız "ka... ka... ka..." deyir, bu
nə deməkdir?*

-Toyuğun səsidir, müəllim.

-Yəni qaqqıldaması?

-Bəli.

*-Sizin bu kitabda niyə toyuqlar
rusca qaqqıldayı?*

*Xanım tərtibçi söz tapmır de-
məyə.*

*-Dərd odur ki, inəkləriniz də
rusca böyürür?*

*Day tədbirə gələnləri susdur-
maq olacaqdı?!*

*Eşiyə çıxanda Zahid müəllim
Füzuli Əsgərliyə deyir:*

-Bu da bizim qazncımız.

-Nə qazanc?!

-Korladın da işləri.

-Niyə?

*-Bunlar bizi daha çağırma-
yacaqlar tədbirə...*

Doğrudan da Zahid Xəlilə
Füzuli Əsgərlinin ayağı həmin
qurama təşkilatın yığıncıqların-
dan birdəfəlik kəsilir.